

การเปรียบเทียบความเข้าใจลำดับของเหตุและผลในการเล่นสมมติ
ในเด็กวัย 3 - 5 ปี

นางสาว นพพร มากทรัพย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2541

ISBN 974-639-551-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A COMPARISON OF COMPREHENSION OF PRETEND CAUSAL SEQUENCES
IN 3 - 5 YEAR - OLD CHILDREN

MISS NOPPORN MAKSUP

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Developmental Psychology

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1998

ISBN 974-639-551-3

นพพร มากทรัพย์ : การเปรียบเทียบความเข้าใจลำดับของเหตุและผลในการเล่นสมมติ
ในเด็กวัย 3 - 5 ปี (A Comparison of Comprehension of Pretend Causal Sequences in
3 - 5 Year - Old Children) อ. ที่ปรึกษา : รศ. ดร. เพ็ญพิไล ฤทธาคณานนท์, 105 หน้า.
ISBN 974-639-551-3.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเข้าใจลำดับของเหตุ
และผลในการเล่นสมมติในสถานการณ์แบบไม่ซับซ้อนและในสถานการณ์แบบซับซ้อนของเด็กไทย
วัยก่อนเรียนระดับอายุ 3 - 5 ปี กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนทั้งหมด 96 คน โดยแบ่งเป็นระดับอายุละ 32
คน (ชาย 16 คน และหญิง 16 คน) ผู้วิจัยได้ทำการจัดเด็กเข้าสู่กลุ่มย่อย 4 กลุ่ม แต่ละกลุ่มประกอบด้วย
เด็กแต่ละระดับอายุละ 8 คน เพื่อให้มีการถ่วงสมดุล (Counterbalance) ประเภทของสถานการณ์ที่ใช้
ในการทดสอบซึ่งมีอยู่ 2 ประเภท คือสถานการณ์แบบไม่ซับซ้อนและสถานการณ์แบบซับซ้อน และ
ถ่วงสมดุลชุดของสถานการณ์ที่มีอยู่ 2 ชุด คือชุด A และชุด B ซึ่งแต่ละชุดประกอบด้วยสถานการณ์
สมมติ 3 สถานการณ์ ดังนั้น เด็กแต่ละคนได้รับการทดสอบสถานการณ์สมมติทั้งหมด 6 สถาน
การณ์ ประกอบด้วยสถานการณ์สมมติแบบไม่ซับซ้อน 3 สถานการณ์ และสถานการณ์สมมติแบบ
ซับซ้อน 3 สถานการณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง
รูปแบบประสม (3 X 2 Analysis of Variance (Mixed Design))

ผลการวิจัยพบว่า

1. ประเภทของสถานการณ์สมมติและอายุของเด็กไม่ส่งผลร่วมกันต่อความเข้าใจใน
ลำดับของเหตุและผลในการเล่นสมมติ
2. เมื่อไม่คำนึงถึงระดับอายุของเด็ก เด็กวัยก่อนเข้าเรียนมีคะแนนจากการทดสอบ
ความสามารถในการเข้าใจลำดับของเหตุและผลในการเล่นสมมติ ในสถานการณ์สมมติแบบไม่ซับซ้อน
สูงกว่าสถานการณ์สมมติแบบซับซ้อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. เมื่อไม่คำนึงถึงประเภทของสถานการณ์สมมติ เด็กระดับอายุ 4 ปี และ 5 ปี มีความ
สามารถในการเข้าใจลำดับของเหตุและผลในการเล่นสมมติมากกว่าเด็กอายุ 3 ปี อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่คะแนนความสามารถในการเข้าใจลำดับของเหตุและผลในการเล่น
สมมติของเด็กอายุ 4 ปี และเด็กอายุ 5 ปี ไม่แตกต่างกัน

ภาควิชา
สาขาวิชา จิตวิทยาพัฒนาการ
ปีการศึกษา 2541

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

3970739327

MAJOR DEVELOPMENTAL PSYCHOLOGY

KEY WORD: PRETEND PLAY / CAUSAL UNDERSTANDING / PRETEND CAUSAL SEQUENCES

NOPPORN MAKSUP : A COMPARISON OF COMPREHENSION OF PRETEND CAUSAL

SEQUENCES IN 3 - 5 YEAR - OLD CHILDREN. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF.

PENPILAI RITHAKANANONNE, Ph. D. 105 pp. ISBN 974-639-551-3.

The purpose of this thesis was to compare the ability to understand pretend causal sequences between simple and complex episodes of 96 preschool children, aged 3 - 5 years old. In each age group, there were 32 subjects (16 boys and 16 girls). One fourth of the children within each age group were allocated to each of four subgroups in order to counterbalance 2 types of episodes: simple and complex, and 2 sets of episodes: A and B (each set containing 3 episodes). Therefore, each child was tested on six episodes consisting of three simple episodes and three complex episodes. A 3 x 2 Analysis of Variance (Mixed Design) was conducted for statistical analysis.

The results are as follows;

1. There is no interaction effects between age levels and types of episodes.
2. The preschoolers perform significantly better in their understanding of pretend causal sequences on the simple episodes than on the complex episodes ($p < .05$) across all age levels.
3. Four- and five-year-olds perform significantly better than three-year-olds in their understanding of pretend causal sequences ($p < .05$) across the two types of episodes. However, there is no difference between four- and five-year-olds on their understanding of pretend causal sequences.

ภาควิชา.....

ลายมือชื่อนิสิต..... *นพพร อภินันท์*

สาขาวิชา..... จิตวิทยาพัฒนาการ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *นพพร อภินันท์*

ปีการศึกษา..... 2541

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ รองศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญพิไล ฤทธาคณานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำ และข้อคิดเห็นต่างๆ ในการวิจัยมาด้วยดีตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของอาจารย์ จึงขอกราบขอบพระคุณอาจารย์เป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต และอาจารย์ ดร. พรรณระพี ชลวณิช ที่ได้กรุณาให้ความรู้ และคำแนะนำแก่ผู้วิจัยอย่างดียิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ รองศาสตราจารย์ ประไพพรรณ ภูมิวุฒิสาร รองศาสตราจารย์ ศิรางค์ ทับสายทอง ที่ได้กรุณาให้ความรู้แก่ผู้วิจัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ธิระพร อุวรรณโณ ที่ได้ให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย และขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุชีวะ ที่ได้กรุณาให้ความรู้ และคำแนะนำต่างๆ เกี่ยวกับการใช้สถิติในการวิเคราะห์ผลการวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ วิวรรณ สารกิจปรีชา คุณครูใหญ่และผู้จัดการโรงเรียนอนุบาลกุ๊กไก่ และคุณครูโรงเรียนอนุบาลกุ๊กไก่ทุกท่าน ที่กรุณาให้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาในห้องเรียนในโรงเรียนอนุบาลกุ๊กไก่ ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ มณีรัตน์ วัฒนสมบัติ ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลมณีรัตน์ และคุณครูโรงเรียนอนุบาลมณีรัตน์ทุกท่าน ที่กรุณาให้ผู้วิจัยได้ทดลองใช้เครื่องมือเพื่อหาความเที่ยง และขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ สุวรรณี ทองคำ ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลมลิวัลย์ และคุณครูโรงเรียนอนุบาลมลิวัลย์ทุกท่าน ที่กรุณาให้ผู้วิจัยได้เข้าไปทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในโรงเรียนอนุบาลมลิวัลย์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณน้องๆ จากโรงเรียนอนุบาลกุ๊กไก่ โรงเรียนอนุบาลมณีรัตน์ และโรงเรียนอนุบาลมลิวัลย์ที่น่ารักทุกคนที่ให้ความร่วมมือและความรักแก่ผู้วิจัย ทำให้ผู้วิจัยมีความสุขกับการทำงานเป็นอย่างยิ่ง

ผู้วิจัยขอขอบคุณ อาจารย์วันเฉลิม โปรา พี่สายนท์ ธีรปัญญาวัฒน์ พี่ถาวร ปัญศิริรัตน์ และคุณจักรกฤษ พิศาลธนโชติ ที่ให้ความช่วยเหลือในการจัดหาข้อมูล และในการติดต่อขอความร่วมมือกับทางโรงเรียน และขอขอบคุณ คุณ อภิชญา สุทธิสิงห์ ที่ให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษานำร่อง

ผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณวิเชียร แซ่โล้ว ซึ่งให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยอย่างดียิ่งมาโดยตลอด

ท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ซึ่งสนับสนุนในด้านการเงิน และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

นพพร มากทรัพย์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	12
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	30
วัตถุประสงค์ในการวิจัย	35
สมมติฐานในการวิจัย	35
คำจำกัดความในการวิจัย	35
ขอบเขตในการวิจัย	36
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	37
2. วิธีดำเนินการวิจัยและวิธีรวบรวมข้อมูล	38
กลุ่มตัวอย่าง	38
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	39
วิธีดำเนินการวิจัย	49
การเก็บรวบรวมข้อมูล	49
การวิเคราะห์ข้อมูล	52
การนำเสนอข้อมูล	53
3. ผลการวิจัย	54
4. อภิปรายผลการวิจัย	58

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	67
รายการอ้างอิง	72
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก.	80
ภาคผนวก ข.	83
ภาคผนวก ค.	89
ภาคผนวก ง.	93
ภาคผนวก จ.	94
ภาคผนวก ฉ.	98
ภาคผนวก ช.	104
ประวัติผู้เขียน	105

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการทางการเล่นกับพัฒนาการทางสติปัญญา	21
2.1 การออกแบบงานวิจัยแบบเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มเปรียบเทียบภายในกลุ่ม	39
2.2 อุปกรณ์ในการเล่นสมมติประเภทอุปกรณ์หลักและอุปกรณ์ประกอบแยกตาม สถานการณ์สมมติจำนวน 6 สถานการณ์	39
2.3 การดัดแปลงสถานการณ์สมมติแบบไม่ซับซ้อนมาเป็นสถานการณ์สมมติ แบบซับซ้อน	41
2.4 อุปกรณ์ที่ใช้ในการศึกษานำร่องประเภทอุปกรณ์หลักและอุปกรณ์ประกอบแยกตาม สถานการณ์สมมติจำนวน 6 สถานการณ์	45
2.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความสามารถในการเข้าใจ ลำดับของเหตุและผลในการเล่นสมมติในสถานการณ์แบบไม่ซับซ้อนและ ซับซ้อน	46
2.6 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางรูปแบบประสม (3 x 2 Analysis of Variance (Mixed Design)) ของคะแนนความสามารถ ในการเข้าใจลำดับของเหตุและผลในการเล่นสมมติในสถานการณ์แบบ ไม่ซับซ้อนและซับซ้อนของเด็กอายุ 3 ปี 4 ปี และ 5 ปี	46
2.7 การถ่วงดุลประเภทของสถานการณ์สมมติและชุดของสถานการณ์สมมติ (ชุด A และ ชุด B) 4 แบบเพื่อให้เกิดความสมดุล	50
2.8 แผนการจัดกลุ่มตัวอย่างเข้ารับการทดสอบตามสมดุลงการทดสอบ 4 แบบ ที่จัดไว้	51
3.1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความสามารถในการเข้าใจ ลำดับของเหตุและผลในการเล่นสมมติในสถานการณ์แบบไม่ซับซ้อนและ สถานการณ์สมมติแบบซับซ้อน	55

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
3.2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางรูปแบบประสมของคะแนนความสามารถในการเข้าใจลำดับของเหตุและผลในการเล่นสมมติในสถานการณ์สมมติแบบไม่ซับซ้อนและในสถานการณ์สมมติแบบซับซ้อนของเด็กอายุ 3 ปี 4 ปี และ 5 ปี	56
3.3 ผลการทดสอบรายคู่ของคะแนนความสามารถในการเข้าใจลำดับของเหตุและผลในการเล่นสมมติระหว่างกลุ่มอายุ 3 ปี 4 ปี และ 5 ปี ด้วยวิธีการของ Tukey	57